

op 1-2 meter hoogte (SPEIGHT 2001, J. VAN STEENIS 2000). Hij heeft een voorkeur voor warme open plaatsen, vaak met vochtige delen. Bloembezoek is vastgesteld op diverse schermbloemen zoals melkeppe, moerasscherm en wilde peen en andere bloemen zoals moerasspirea (NIELSEN 1990), guldenroede (TORP 1994), blauwe knoop en look (SPEIGHT 2001).

In Zuid-Zweden is een pop gevonden in een natte boomholte in een esdoorn. In Zweden zijn vrouwtjes gevangen met raamvallen die geplaatst waren bij boomholten in eik (pers. obs. N. Jansson & J. van Steenis).

Summary – Disappeared. Four specimens from around 1890, 1915, 1954 and 1955. Presumably deciduous forest.

Spilomyia saltuum Kale wespvlieg

JVS

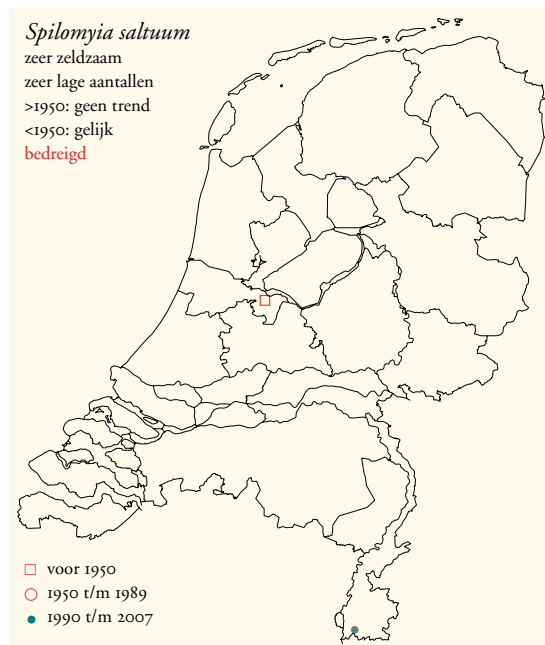
Vrij kleine *Spilomyia* met bijna kaal borststuk en hoogstens eerste drie voortarsleedjes zwart. Voorste gele banden op rugplaatjes smaller dan bij *S. manicata* en in het midden duidelijk onderbroken. Lengte 11-15 mm.

Verspreiding en vliegtijd

Palearctisch. Van West-Europa tot de Kaukasus en Turkije (STACKELBERG 1958, J. VAN STEENIS 2000). Zeer zeldzaam in en ten noorden van de Alpen, zuidelijk van de Alpen verspreid voorkomend (J. VAN STEENIS 2000). Soms worden meerdere exemplaren op een dag waargenomen.

In ons land slechts twee vindplaatsen: 20 juli 1944 Bussum (NH) en 5 juli 1991 Eyserbos (LI) (BARENDREGT ET AL. 2000).

In Europa waarschijnlijk een generatie (J. VAN STEENIS 2000).

Ecologie

De soort heeft een voorkeur voor warme open plaatsen, vaak met vochtige delen, en vliegt tussen het gebladerte of drinkt bij kleine stroompjes (SPEIGHT 2001, J. VAN STEENIS 2000). Bloembezoek vindt voornamelijk 's ochtends plaats op diverse schermbloemen en andere bloemen zoals duifkruid

(SPEIGHT 2001). Mannetjes verdedigen een territorium langs de bosrand op 1-3 meter hoogte. In Nederland is de soort gevonden in eiken-beukenbos op zandgrond en löss. In Zuid-Europa heeft hij een voorkeur voor groenblijvend eikenbos, maar verder naar het noorden komt hij ook in zomergroen eikenbos voor (SPEIGHT 2001). In Zuid-Frankrijk is *S. saltuum* gevangen in een populierenplantage (J. VAN STEENIS 2000). De onvolwassen stadia zijn onbekend.

Summary – Very rare. Two records: 1944 and 1991. One record from mixed forest.

Syritta Menuetzwefvliegen

WR

Kleine slanke zweefvliegen (5-9 mm) met dikke achterdijen en dofwitte zijden van de borststukrug.

Taxonomie en determinatie

Lyneborg & Barkemeyer (2005) reviseren het genus op wereldniveau. Behalve die revisie is er geen tabel waarin alle drie de Europese soorten staan. Van der Goot (1981) vermeldt *S. pipiens* en *S. vittata*, Sack (1932) vermeldt naast *S. pipiens* ook *S. flaviventris* (MACQUART, 1842) (als *S. spinigera* LOEW, 1848).

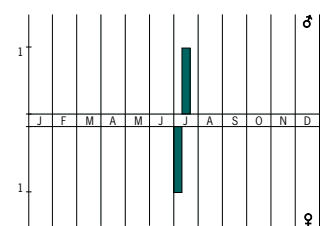
Verspreiding

Kosmopolitisch. Soortenrijk genus (57 soorten), oorspronkelijk beperkt tot de oude wereld met het zwaartepunt in het afrotropische gebied (40 soorten) en het oriëntaalse gebied (15 soorten). Het genus is geïntroduceerd in Noord- en Zuid-Amerika (LYNEBORG & BARKEMEYER 2005, THOMPSON ET AL. 1990). In Europa komen drie soorten voor, in Nederland een.

Ecologie

Syritta-soorten zijn warmteminnend. De larven leven in rottend plantenmateriaal.

De ogen van *Spilomyia*-soorten, zoals dit mannetje *S. saltuum*, zijn fraai getekend.

Spilomyia saltuum

Mannetje *Syrirta pipiens*,
zwevend bij madeliefje.

Syrirta pipiens Menuetzwweiflieg

LVDL

Kleine slanke soort, herkenbaar aan combinatie van witte vlekkenparen op rugplaatjes 2-4, roze antenne, witachtige zijkanen van borststukrug en dikke achterdijen. Lengte 5-9 mm.

Verspreiding en vliegtijd

Palaarctisch, oriëntaals en neotropisch. Ingevoerd in Noord-Amerika en Mexico. Heel Europa.

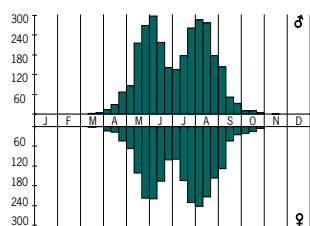
Zeer algemeen in heel Nederland.

Waarschijnlijk twee generaties (HARTLEY 1961).

Ecologie

Alle biotopen, met uitzondering van naaldbossen en kwelders, maar talrijker in voedselrijke natte omgeving dan in droge voedselarme biotopen. Een soort van beschutte plaatsen, maar weinig diep in bossen te vinden.

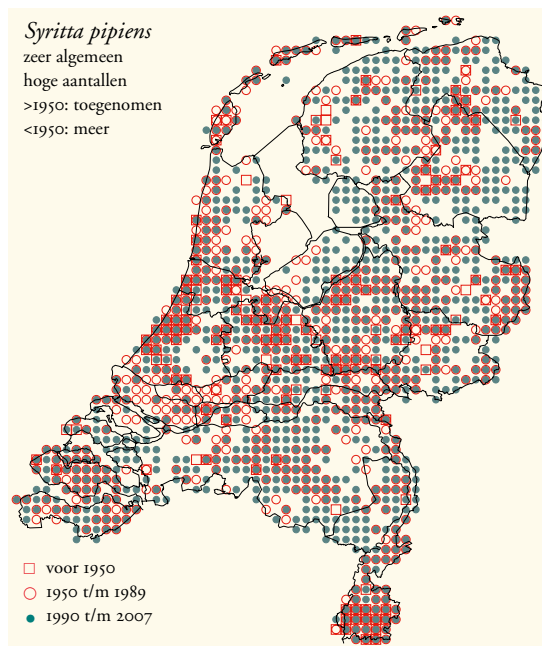
Beide seksen vliegen laag door open kruidenvegetatie of laag struweel en bezoeken een breed spectrum aan bloemen. Mannetjes vertonen een typisch territorium- en baltsgedrag: ze vliegen met de kop schuin omlaag naar het vrouwtje gericht om bloemen waar vrouwtjes op zitten. In deze houding vliegen ze ook achter andere mannetjes aan, waar-

Syrirta pipiens

Syrirta pipiens

zeer algemeen
hoge aantallen
>1950: toegenomen
<1950: meer

bij geen sprake is van een agressieve benadering. Ook volgt het mannetje vaak een vrouwtje in de vlucht (zie figuur 14 in hoofdstuk 3). Aan het opvallende vlieggedrag dankt de

soort zijn Nederlandse naam (een menuet is een Franse dans).

De larven zijn filteraars en leven in uiteenlopende soorten rottend organisch materiaal, zoals plantenstengels, composthopen en mest, maar niet in rottend hout of aquatische habitats. Ze overwinteren vermoedelijk in het laatste stadium (HARTLEY 1961, HODSON 1931, ROTHERAY 1993).

Summary – Very common. More common before 1950, increased since. Various habitats, most numerous in open, moist, eutrophic conditions.

Syrphus Bandzweefvliegen

MR

Middelgrote tot grote zweefvliegen (7-14 mm) met dofgroene borststukrug en gele banden of (soms) vlekkenparen op het achterlijf. Van verwante genera te onderscheiden aan het geheel gele gezicht (alleen *S. nitidifrons* met zwarte mondrand) en lange afstaande haren op de borstvelletjes.

Taxonomie en determinatie

Vroeger werden veel meer soorten tot *Syrphus* gerekend, maar deze zijn nu in diverse andere genera geplaatst (HIPPA 1968A). Recent is uit Zwitserland de ondersoort *bretolensis* beschreven van de Noord-Amerikaanse soort *Syrphus rectus* (Osten Sacken, 1877) (GOELDLIN DE TIEFENAU 1996). Deze *S. rectus bretolensis* is inmiddels uit enkele Europese landen gemeld, maar de status van dit taxon is dubieus. Alleen vrouwtjes zijn van *S. vitripennis* te onderscheiden en dan nog alleen op basis van een kleurkenmerk (GOELDLIN DE TIEFENAU 1996, VOCKEROTH 1992). In Nederlandse collecties komen enkele exemplaren voor die voldoen aan de kleurkenmerken van *S. rectus bretolensis*, maar deze worden voornamelijk als afwijkend gekleurde exemplaren van *S. vitripennis* beschouwd. Ook elders in Europa bestaat twijfel over de taxonomische status van *S. rectus bretolensis* (SPEIGHT 1999, SSYMAN ET AL. 1999).

Determinatie van de Nederlandse *Syrphus*-soorten is mogelijk met alle gangbare determinatiewerken.

Verspreiding

Holarctisch, oriëntaals en neotropisch genus met tientallen soorten. In Europa komen acht soorten voor (exclusief *S. rectus bretolensis*), waarvan er vier uit Nederland bekend zijn.

Ecologie

De vliegen zijn vaak op bloemen te vinden. De larven leven van bladluizen op uiteenlopende planten. Van *S. ribesii*, *S. torvus* en *S. vitripennis* komen de larven soms gezamenlijk bij een bladluiskolonie voor.

Syrphus nitidifrons Onderbroken-bandzweefvlieg

LVDL

Kleine *Syrphus*. Lijkt sterk op *Melangyna lasiophthalma* en *Parasyrphus punctulatus* vanwege zijvlekken op rugplaatjes 3-4, maar kleurpatroon op kop karakteristiek: zwart voorhoofd, geel gezicht en zwarte mondrand. Lengte 7-10 mm.

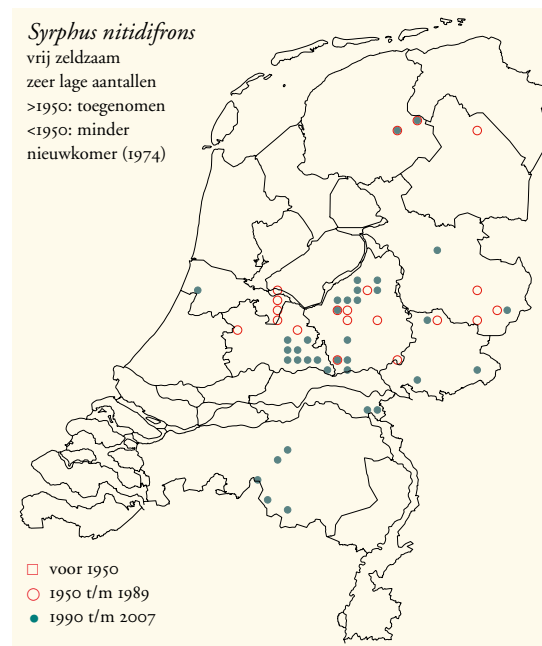
Een *Syrphus*-larve. Zie ook hoofdstuk 4, fig. 10 en hoofdstuk 9, fig. 10.

Verspreiding en vliegtijd

Europees. Van Nederland tot de Pyreneeën, Tsjechië en voormalig Joegoslavië. De soort heeft zich recent sterk uitgebreid in West-Europa.

In Nederland een vrij zeldzame soort op de zandgronden. Komt hoofdzakelijk voor op de Veluwe. *Syrphus nitidifrons* is in 1974 voor het eerst in Nederland aangetroffen en heeft zich sindsdien uitgebreid.

Een generatie.

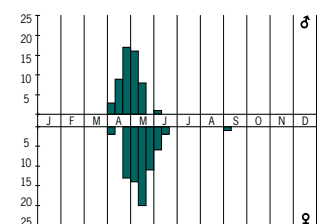
Ecologie

Bossen op voedselarme grond. Meestal wordt de soort in en nabij naald- en gemengde bossen van enige ouderdom met een goed ontwikkelde struiklaag aangetroffen.

Veel waar te nemen op open plekken, waar de imago's bloemen bezoeken van wilg (DE BUCK 1990) krentenboompje, gewone vlier, lijsterbes en gewone vogelkers (SPEIGHT 2001). Vrouwtjes zijn regelmatig drinkend bij waterplasjes waargenomen.

De onvolwassen stadia zijn onbekend.

Summary – Scarce. First recorded in 1974, increased since. Coniferous and mixed forest on poor, sandy soil, mostly with well-developed understory.

Syrphus nitidifrons